

DS 2016:33 Distanshandel med alkohol

Sammanfattning

Socialdepartementet publicerade den 3 oktober 2016 en promemoria (DS 2016:33) som föreslår att e-handel med vin från annat EU-land till Sverige förbjuds. Om lagförslaget genomförs kommer Nätvinhandlarnas branschorganisation att anmäla Sverige för brott mot EU-fördraget. Sverige kommer sannolikt att fällas i EU-domstolen.

Promemorian bortser från att en korrekt tillämpning av EU-domstolens synsätt och tidigare praxis innebär att det föreslagna förbudet endast får införas om det åsyftade skyddet för folkhälsan inte kan uppnås på andra sätt som är mindre ingripande mot den fria rörligheten. Därför skulle EU-domstolen sannolikt komma fram till att förbudet inte är nödvändigt och proportionerligt.

Bakgrund

Svenskarna vill ha samma möjligheter som andra EU-medborgare att efterfråga Europas och världens rika vinutbud. Tack vare e-handel kan mat- och vinintresserade konsumenter efterfråga ett vinsortiment som är bredare än Systembolagets. Nätvinhandeln är ett komplement till Systembolaget.

Rätten för privatpersoner att importera vin för eget bruk är en följd av Sveriges EU-medlemskap och är rättsligt fastställt genom den så kallade Rosengrendomen från 2007. De svenska företag som säljer vin över nätet verkar genom EUs fria rörlighet för varor och tjänster. Trots det tydliga rättsläget har regeringen lagt fram ett förslag som strider mot EU-rätten och hotar både e-handeln och hela den svenska alkoholpolitiken.

Regeringen hänvisar till folkhälsan men riktar sig mot fel verksamhet. Den stora volymen vin säljs av Systembolaget. Mer än hälften av Systembolagets vinförsäljning är bag-in-boxviner. Bag-in-boxkonsumenter konsumerar mer alkohol än dem som köper vin på flaska. Den legala nätvinhandeln säljer överhuvudtaget inte bag-in-box, lågprisvin, sprit eller alkoholisk.

Enligt EU-rätten krävs proportionalitet när den fria rörligheten inskränks. Inskränkningen måste vara i paritet med den samhällsnytta som eftersträvas. Därför är det inte förenligt med EU-rätten att inskränka nätvinhandeln – den påstådda samhällsnyttan ur folkhälsoperspektiv saknas. EU kommer att genomskåda förslaget och ha synpunkter på det svenska monopolet.

Förslaget strider mot EUs grundvalar

Promemorian förhåller sig inte till proportionalitetsprincipen i EU-fördraget – vilket är en EU-rättslig grundbult – eller till skillnaderna i utbud mellan Systembolaget och nätvinsaktörerna. Promemorians folkhälsoargument är inte förenligt med proportionalitetsprincipen. Därför är förslaget en bristfällig produkt som inte hedrar grundvalen för EU-samarbetet – EU-fördraget och den fria rörligheten.

Förslaget riskerar hela den svenska alkoholpolitiken

EU har accepterat det svenska monopolet så länge som det inte diskriminerar drycker och leverantörer från andra EU-länder. Förslaget innebär ett nytt handelshinder som kan ändra på EUs

bedömning. Om regeringen genomför förslaget kommer branschen se till att det prövas i EU-domstolen. Den prövningen kan resultera i en helt ny syn från EU på det svenska monopolet. I likhet med vad som nyligen hänt kring spelmonopolet kan EU tvinga Sverige att avveckla detaljhandelsmonopolet. Förslaget riskerar därmed att starta en helt annan process än den avsedda.

Nätvinhandeln står för en liten och exklusiv del av försäljningen

Den legala nätvinhandeln som förslaget avser att stoppa står för endast 0,5 procent av samlade alkoholförsäljningen i Sverige. Andelen ökar inte.

Nätvinhandeln säljer inte bag-in-box och det genomsnittliga priset per såld vinflaska är mer än dubbelt så högt som hos Systembolaget.

52 procent av Systembolagets försäljning är Bag-in-box. Varje BiB har en mängdrabatt på 71 kronor jämfört med om vinet sålts på flaskor.

Att stoppa nätvinhandeln av folkhälsoskäl står inte i proportion till den minskning av alkoholkonsumtionen man uppnår med denna åtgärd jämfört med andra tänkbara åtgärder.

Nätvinhandeln har varit tillåten i 9 år och nuvarande regler fungerar väl

Den legala nätvinhandeln betalar svensk alkoholskatt och svensk moms.

Alkoholkonsumtionen har minskat med 11 procent under de senaste tio åren – under samma period som möjligheten att köpa vin på nätet öppnat.

Ungdomar får inte sin alkohol via den legala nätvinhandeln.

Befintliga alkoholpolitiska åtgärderna i form av detaljhandelsmonopol, höga alkoholskatter, restriktiv marknadsföringslagstiftning och åldersgränser kan tillgodose skyddet för folkhälsan.

Nätvinhandel är inte ett snabbt sätt att få tag i alkohol

Leveransen tar mellan två dagar och flera veckor att nå konsumenten efter att ett köp gjorts på hemsidan.

Nätvinhandeln är ett komplement till Systembolaget för mat- och vinälskare

Sverige har blivit ett matland, människor efterfrågar smakupplevelser i såväl mat som dryck, en utveckling som borde bejakas istället för att motarbetas.

Nätvinhandelns existens bygger på att konsumenterna efterfrågar attraktiva viner, inte för att man efterfrågar lågprisvin.

66 procent av de vinkonsumenter som köper vin via den legala nätvinhandeln handlar även på Systembolaget.

Nätvinhandeln erbjuder ett brett och attraktivt sortiment

Nätvinhandeln erbjuder fler viner än Systembolaget.

Det finns många aktörer som konkurrerar med kunskap eller som specialiserar sig på länder eller regioner.

Företagen i nätvinsbranschen marknadsför sig inte med pris utan med kvalitet och utbud.

Genomsnittspriset för en flaska är cirka 170 kronor mot genomsnittspriset för en flaska på Systembolaget som är ca 55 kronor.

Mat- och dryckintresset ska inte mötas med förmynderi

Att hindra vinälskande konsumenters tillgänglighet till hela världens attraktiva viner kan bidra till att urholka stödet för detaljhandelsmonopolet.

Människor vill handla på nätet

Nätvinhandeln erbjuder vad människor efterfrågar – ett kompletterande och spännande utbud för den mat- och vinintresserade.

Sverige har en stark utveckling mot ökad e-handel. Mellan 2003 och 2012 så ökade e-handels omsättning (exklusive livsmedel) från 4,9 till 31,6 miljarder per år.

E-handel är idag en självklar del av människors vardag. När annan handel flyttar till Internet är det naturligt att även vin kan handlas på nätet.

Förbud mot nätvinhandel är omodernt

Regeringen vill stoppa entreprenörer som via Internet vill erbjuda något bättre – i alla andra sammanhang hade detta setts som något positivt.

EU är en inre marknad som ska respekteras. E-handel inom EU, med produkter som producerats i EU, ska inte vara förbjudet.

Om E-handeln anses vara ett samhällsproblem, varför får då den största aktören – Systembolaget – bedriva e-handel med ett sortiment av lågprisvin, sprit, alkoholisk och öl?

Förslaget kommer istället drabba många spirande företag som sysslar med nätvinhandel.

Att förbjuda E-handel kan inte stoppa utvecklingen

Ett förbud gör att e-handeln kommer att leta nya vägar. Däremot riskeras svenska jobb och skatteintäkter.

Att förbjuda e-handel med vin är att förbjuda de legala aktörerna utan att göra något åt de illegala. Det är de seriösa aktörerna som följer alkohollagen och och tillämpar svensk alkoholskatt som drabbas.